

dílec bezplatně a že obec jej převzala do vlastnictví. V dalším žalující obec udává, že žalovaná udělením příklepu nabyla jen těch práv, která dříve příslušela Františku Š-ovi, a že proto vlastnictví k onomu dílci nemohla nabýti; při tom výslovně poukazuje k předpisu § 442 obč. zák. Podle § 28 čís. 9 obecního zřízení pro Čechy patří k samostatné působnosti obcí konati policii ve příčině staveb, bdíti nad dodržováním stavebního řádu a udělovati policejní povolení ke stavbám. Pokud tedy obec udílí stavební povolení, ať bezpodmínečně, ať s výhradou odpovídající předpisu § 22 stavebního řádu ze dne 8. ledna 1889, čís. 5 z. zák. pro Čechy, jde o veřejnoprávní poměry a na straně stavebníka, který se k rozšíření obecních silnic zavazuje odstoupiti dílec pozemku, o závazek veřejnoprávní. Přes to se však žalující obec nedomáhá cestou správní toho, by její veřejnoprávní nároky byly uskutečněny a by odpor žalované strany byl příslušnými správními orgány zlomen, nýbrž, hledíc opřítí žalobní nárok o předpisy občanského zákona, vznáší svůj nárok na řádný soud. Ale již ze žaloby vyplývá, že žalobkyně odvozuje původní svůj nárok vzniklý jí proti Františku Š-ovi jen z předpisu § 22 stav. zák., tudíž z důvodu veřejnoprávního. Při ústním líčení dne 15. prosince 1926 prohlásila výslovně, že jí šlo jediné o to, by pozemek byl postoupen k účelu silničnímu, t. j. k účelu veřejnoprávnímu. Vznikl proto žalující obci co do sporného pozemku jediné nárok veřejnoprávní. Nárok ten nestal se napotom soukromoprávním, nanejmé tím, že žalující obec podle svého tvrzení převzala pozemek ten zároveň s dopisem ze dne 1. července 1896 do vlastnictví, aniž záleží na tom, co bylo žalované jako vydražitelce sděleno soudcem před dražbou. Naproti tomu doznává žalobkyně v dovolání, že jde o veřejnoprávní nárok, vzniklý při udělení stavebního povolení, ovšem neodůvodnila další svůj názor, že nárok ten jest uplatniti soudně. Oba pojmy vylučují se navzájem, neboť soudy mohou rozhodnouti rozsudkem jen o nároku soukromoprávním a tím není sporný nárok a nestal se jím ani později. Jde proto o zmatečnost podle § 477 čís. 6 c. ř. s. a bylo dovolání vyřídití podle §§ 513 a 478 první odstavec c. ř. s.

Čís. 8392.

I promlčenou pohledávku lze postoupiti.

Nárok příkazce proti zasílateli na vydání odškodného, jež zasílatel obdržel od pojišťovny, promlčuje se ve třiceti letech. Zasílatel jest jen tehdy oprávněn zadržeti odškodné a použití ho k zaplacení vlastních útrat, oznámil-li a vyúčtoval-li útraty příkazci.

(Rozh. ze dne 19. října 1928, Rv I 222/28.)

Žalobce koupil od firmy B. zboží, jehož dopravu provedla žalovaná zasílatelská firma. Žalovaná firma pojistila na příkazcův účel zboží proti poškození za dopravy a, když bylo zboží poškozeno, byla jí vyplacena

pojišťovnou náhrada. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se na žalované vyplacení pojistného peníze žalobce, jemuž byl zažalovaný nárok postoupen firmou B. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic. Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Námítka nedostatku aktivního oprávnění, opřená o tvrzení, že žalující firma nebyla komitentem žalované strany, nýbrž firma G. B., stala se bezpředmětnou, jakmile žalující firma předložila písemný postup ze dne 17. ledna 1927, jímž jí firma G. B. postoupila veškeré nároky proti žalované firmě z obchodu, jenž jest předmětem sporu. Názor, že postup jest právně neúčinným, poněvadž dne 17. ledna 1927 zažalované nároky již zanikly promlčením, jest právně mylný. Práva nezanikají pouhým uplynutím promlčecí lhůty, promlčení potřebuje k své účinnosti uplatnění (§ 1501 obč. zák.) a nelze požadovati vrácení, byla-li omylem zaplacená pohledávka již promlčená (§ 1432 obč. zák.). Promlčená pohledávka nepřestává býti pohledávkou, tedy zcizitelným právem podle § 1393 obč. zák. a způsobilým předmětem postupu. Promlčení má tu jen ten význam, že může býti s úspěchem namítáno také proti nabývateli pohledávky (§§ 1394 a 1396 obč. zák.). Avšak námítka promlčení není vůbec opodstatněna. Pokud žalovaná firma by přímo jako zasílatel ručila za poškození zboží, pominul arcí nárok na náhradu jednorčním promlčením podle čl. 386 obch. zák. Ale právě s tímto nárokem byla žalující strana zamítnuta již prvním soudem, a to právoplatně. Nárok, jenž jí byl nižšími soudy přiznán, jest jiný. Žalovaná firma pojistila zboží, jehož přepravu obstarala, na účet příkazcův proti poškození za přepravy, obdržela od pojišťovny náhradu za vzniklou škodu a jest povinna vydati vyplacené jí odškodné příkazci. Nárok na vydání odškodného není ani nárokem na náhradu škody ani nárokem z pojišťovací smlouvy, jež by promlčovaly za tři léta, nýbrž obyčejným nárokem zmocnitele proti zmocněnci, by mu vydal co pro něj obdržel (§ 1009 obč. zák., čl. 361 a 387 obch. zák.), a podléhá promlčení pravidelnému, třicetiletému. Názor hájený dovoláním, že i tento nárok promlčuje ve třech letech a že promlčecí lhůta počala dodáním zboží dne 12. prosince 1923, ač odškodné bylo vyplaceno teprve 19. července 1924, nemá v zákoně opory. Neobstojí ani poslední námítka, kterou se v dovolání odůvodňuje návrh na zamítnutí žaloby, že žalovaná firma byla oprávněna sraziti si z odškodného, jež obdržela od pojišťovny, své útraty a výlohy. Dovolatelka zaměňuje právo na náhradu výloh a útrat (čl. 381 a 371 obch. zák.), jež jí arcí nemůže býti upřeno, s právem učiniti se sama zaplacenou bez vědomí a svolení příkazce z peněz pro něho přijatých. Toto právo nemůže jí býti přiznáno. Z povinnosti zasílatele podati příkazci ihned po provedení příkazu zprávu, složiti mu účet a vydati mu, co mu náleží (čl. 387, 361 obch. zák.), dále z ustanovení čl. 315 obch. zák., že kdo uplatňuje zadržovací právo, jest povinen o tom dlužníka bez prodlení uvědomiti, plyne, že by žalované firmě mohlo jenom tehdy býti přiznáno právo za-

držeti odškodné a použití ho ku zaplacení vlastních útrat, kdyby byla tyto útraty žalující firmě oznámila a vyúčtovala. Poněvadž sama ani ne tvrdí, že tak byla učinila před sporem, a neučinila tak ani ve sporu, nelze žalující straně z důvodu výloh žalované strany odepřítí nárok na vydání pojišťovnou vyplaceného odškodného. Nelze k útratám žalované strany přihlížeti ani jako ke vzájemné pohledávce, způsobilé k započtení, neboť námitka započtení nebyla vznesena.

Čís. 8393.

Byla-li nemovitost zcizená po 8. květnu 1920 prosta veškerých závad a dluhů, jest kupitel oprávněn domáhati se na prodávateli, by bylo vymazáno vnučené zástavní právo pro dávku z majetku a přírůstku na majetku. Lhostejno, že v době kupu nebylo zástavní právo zřejmo z pozemkové knihy a že snad kupitel zavinil opomenutím opravných prostředků a vyrozumění prodávatele, že vklad vnučeného zástavního práva vešel v moc práva.

(Rozh. ze dne 19. října 1928, Rv I 319/28.)

Kupitelé usedlosti domáhali se na prodávatelích, by byli uznáni povinnými postarati se o to, by vnučené zástavní právo pro vykonatelnou berní pohledávku eráru na dávce z majetku vtělené na prodané usedlosti bylo vymazáno. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Základní omyl žalovaných spočívá v názoru, že prodaný dvorec byl dávkou z majetku a z přírůstku na majetku zatížen teprve vnučeným vkladem práva zástavního ze dne 24. září 1925. Podle § 62 zákona o dávce z majetku ze dne 8. dubna 1920, čís. 309 sb. z. a n. požívá dávka na nemovitostech částkou poměrně na ně připadající zákonného práva zástavního do výše 30 procent zjištěné čisté hodnoty nemovitostí. Poněvadž tento zákon nabyl účinnosti 8. května 1920 a dvorec přešel do vlastnictví žalovaných teprve směnnou smlouvou ze dne 30. července 1920, převzali jej i se zákonným zatížením poměrnou částí dávky z majetku, předepsané jejich předchůdcům v držení dvorce, manželům Vojtěchu a Marii S-ovým, jež byla zjištěna penízem 81.387 Kč. Takto zatížen, třebaže zákonné zástavní právo nebylo patrno z knihy pozemkové, a třebaže si ho strany neuvědomily, přešel dvorec kupní smlouvou ze dne 17. prosince 1921 i do vlastnictví předchůdkyně nynějšího žalobce, Marie S-ové. Zjevným se stalo zákonné zástavní právo teprve jeho knihovním zápisem ze dne 24. září 1925. Poněvadž kupní smlouvou ze dne 17. prosince 1921 byl žalovanými dvorec prodán Marii S-ové prost veškerých dluhů a závad až na převzatou pohledávku sirotčí pokladny, byla Marie S-ová jako kupitelka oprávněna a jest oprávněn i žalobce jako její dědic, požadovati od žalovaných správu podle §§ 922, 933 a